

Monumentnummer*: 506842

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijksmonument
Inschrijving register* 11 februari 1997
Kadaster deel/nr 82794/78

Woonplaats* Maastricht
Gemeente* Maastricht
Provincie* Limburg

Locatiennaam Maastricht
Locatieomschrijving -

Kadastrale gemeente* Maastricht
Sectie* I
Kadastraal object*
Appartement aanduiding
Grondperceel 4217

Omschrijving**

Inleiding

Eclectisch LANDHUIS Kruisdonk, XIXB, gesitueerd in een historische parkaanleg in landschapsstijl. Het pand bevindt zich in dwarsrichting ten opzichte van de gelijknamige weg aan de zuidzijde. Het landhuis werd gebouwd in opdracht van de familie Regout, op de locatie van de voormalige Kruismolen van de Proosdij Meerssen. Het landhuis werd omstreeks 1900 verbouwd en bij die gelegenheid omgedoopt tot Kruisdonk.

In 1992-1993 volledig gerenoveerd. Het geheel wordt begrensd door de spoorlijn Maastricht-Heerlen, de autosnelweg A2, de Oude Rijksweg en Kruisdonk.

Omschrijving

Eclectisch landhuis op in hoofdvorm rechthoekige plattegrond, met uitbouwen aan elke gevelzijde. Samengesteld bouwvolume met respectievelijk twee en tweeëenhalve bouwlaag op souterrainverdieping en zolder. De verschillende bouwvolumes worden gedekt door een schilddak, lessenaarsdaken, platte daken. Torenspits met uietoren, toren met verhoogde nok en bolvormige lantaarn. Leien in Maasdakking, bitumen op de platte dakdelen. Enkele recente dakvensters aan de oostzijde.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Bakgoten met klossen en decoratieve hoekconsoles. Elegante schoorstenen met afdekking.

Het landhuis heeft een hardstenen plint met souterrain-vensters, is opgetrokken in geel gesausde mergel en voorzien van hardstenen dorpels en lateien.

De voorgevel van het landhuis bevindt zich aan de zuidwestzijde en is georiënteerd is op een thans ongebruikte oprijlaan met hekpijlers. Deze gevel is asymmetrisch ingedeeld, telt zeven vensterassen en een rechts van het gevelmidden geplaatst terras met balkon. Het terras is van binnenuit toegankelijk via een dubbele houten deur met Louvreblijnden en tienruits bovenlicht. Hierboven een balkon op twee kolommen, die doorlopen in het balkon en bekroond zijn met decoratieve vazen. Zowel het terras als het balkon is voorzien van een decoratieve smeedijzeren balustrade. Op het terras een centraal geplaatste, dragende gietijzeren pijler, met aan weerszijden geornamenteerde, segmentboogvormige smeedijzeren zwikken onder de balkonluifel. Rechthoekige houten T-vensters met tienruits bovenlichten en Louvre-blijnden. Rechthoekige, tweevoudig verticaal gelede houten mezzaninovensters met twaalfruits roedeverdeling. De noordgevel wordt gedomineerd door een aanzienlijk risalerend volume met vier vensterassen, dat ter hoogte van de bakgoot overgaat in een achthoekige toren, waarvan de luifelgoot rust op een hardstenen kroonlijst met Dorische kapitelen en de spits is voorzien van een bolvormige lantaarn met smeedijzeren windvaan. Rechts van deze toren dubbele terrasdeuren in hardstenen lijst, met zijlichten en Louvre-blijnden, een terras met natuurstenen hekpijlers en smeedijzeren balustrade. Daarboven twee vensterassen met rechthoekige, tweevoudig verticaal gelede houten mezzaninovensters met twaalfruits roedeverdeling en rechthoekige houten T-vensters met tienruits bovenlichten en Louvre-blijnden. Links van de toren, in het verlaagde bouwvolume, één vensteras met rechthoekige houten T-vensters met tienruits bovenlichten en Louvre-blijnden.

De oostgevel kenmerkt zich door in 1992-93 vernieuwde en gedichte serre, waarvan de smeedijzerconstructie en de decoratieve tegelvloer bewaard zijn gebleven. Deze serre is gebouwd rond een in de tweede vensteras geplaatste risalerende driezijdige toren. Deze is voorzien van drie rechthoekige houten T-vensters met tienruits bovenlichten en Louvre-blijnden, plus één tweevoudig verticaal geleed mezzaninovenster met twaalfruits roedeverdeling. De toren is boven de bakgoot voorzien van een reeks vensters tussen met Dorische kapitelen bekroonde muurdammen. De toren heeft een flauw hellende spits, een aanzienlijke lantaarn met galmgaten, bolornament en naald. Dit oostelijke bouwvolume, bestaande uit twee bouwlagen onder plat, telt verder vijf vensterassen met identiek ingedeelde T-vensters en Louvre-luiken.

De zuidgevel tenslotte telt vier, respectievelijke drie vensterassen waarin een rechts van het midden geplaatste entreepartij met giet- en smeedijzeren luifel onder een zinken dakje. Hieronder een rechthoekige dubbele houten toegangsdeur met twaalfruits bovenlichten en Louvre-blijnden. Rechthoekige houten T-vensters met tienruits bovenlichten en Louvre-blijnden. Drie rechthoekige, tweevoudig verticaal gelede houten mezzaninovensters met twaalfruits roedeverdeling.

Voormalige hoofdentree met twee geornamenteerde hardstenen hekpijlers aan de zuidwestzijde, waartussen een dubbel scharnierend smeedijzeren hekwerk. De huidige hoofdtoegang bestaat uit bakstenen hekpijlers met mergel speklagen en vaasbekroning, waartussen zich een recent hekwerk bevindt.

De interieurindeling van het landhuis bevindt zich in authentieke staat. Het interieur is zeer rijk, uitgevoerd in empirestijl en volledig beschermenswaardig.

Waardering

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Het landhuis Kruisdonk is van cultuurhistorische waarde als een zeer bijzondere uitdrukking van een sociaal-economische en typologische ontwikkeling.

De architectuurhistorische waarden zijn zeer groot en worden bepaald door de bouwstijl, de zeer hoogwaardige esthetische kwaliteiten, het streekeigen materiaalgebruik en de ornamentiek.

Kruisdonk is onderdeel van een landelijke gebied met landgoederen dat architectuurhistorisch en cultuurhistorisch van belang is. Kruisdonk is vanwege de situering van grote betekenis voor het aanzien van de streek en heeft een sterke historisch-ruimtelijke relatie heeft met de omringende wegen, groenvoorzieningen en wateren.

De villa Kruisdonk beschikt over een zeer hoge mate van architectonische gaafheid van ex- en interieur, is van groot belang in relatie tot de visuele gaafheid van de landschappelijke omgeving en heeft een hoge architectuurhistorische cq. typologische zeldzaamheidswaarde.

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Kasteel, buitenplaats

Functie

Landhuis

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument